

NHÀ VIỆT NAM

Họp Mặt Book Club Kỳ 12

● TRỊNH
BÌNH AN
ghi

Thứ Bảy, ngày 7 tháng Ba, 2015 tại Nhà Việt Nam (308 Hillwood Avenue, Falls Church, Virginia) đã có buổi *Họp Mặt Book Club* (tức *Câu Lạc Bộ Sách Nhà Việt Nam*) từ 2 giờ chiều.

Đây là sinh hoạt định kỳ hàng tháng để những người yêu sách và yêu tiếng Việt gặp gỡ, trò chuyện, trao đổi những tâm tình và ưu tư về sách vở và bảo tồn tiếng Việt.

Sinh hoạt Book Club kỳ 12 đã giới thiệu ba tác phẩm: *Kỷ Yếu Triển Lãm và Hội Thảo về báo Phong Hóa – Ngày Nay và Tự Lực Văn Đoàn* (sưu khảo), *Nhìn Lại Sử Việt* (biên khảo) và *Chuyến Mùa* (tiểu thuyết).

✱

Diễn giả đầu tiên là ông Nguyễn Tường Giang, thứ nam của nhà văn Thạch Lam và cũng là một bác sĩ y khoa.

Ông Giang bắt đầu viết văn từ khi còn là sinh viên Y Khoa Sài Gòn, ông còn là một trong những thành viên chủ trương tạp chí Văn Chương, thành lập nhà xuất bản Thạch Ngữ và đã xuất bản tác phẩm thơ văn *Khói Hồ Bay*.

Không ít người Việt đã công nhận rằng ngoài những tác phẩm văn chương, Tự Lực Văn Đoàn còn có những đóng góp to lớn khác cho nền văn hóa dân tộc, đã đi những bước tiên phong trong nhiều lãnh vực âm nhạc, sân khấu

khẩu, hội họa, báo chí, thời trang và cả kiến trúc nữa.

Vậy mà từ khi Cộng Sản nắm chính quyền tại miền Bắc, những tác phẩm của Tự Lực Văn Đoàn đã bị cấm đoán. Tới nay, dù được xuất bản trở lại trong nước nhưng nhiều đoạn văn trong sách đã bị đục bỏ.

Một thành viên của Tự Lực Văn Đoàn là nhà văn Khái Hưng đã bị Việt Minh thẩm sát năm 1946. Cách đó một năm, nhà chí sĩ Phạm Quỳnh cũng đã bị cộng sản giết chết.

Những tờ báo gắn liền với tên tuổi của hai ông là *Phong Hóa*, *Ngày Nay*, *Ngày Nay Kỷ Nguyên Mới*, *Việt Nam*, *Chính Nghĩa* (Khái Hưng) và *Nam Phong Tạp Chí* (Phạm Quỳnh) cho đến nay vẫn không hề được nhắc tới trong các sách vở của cộng sản.

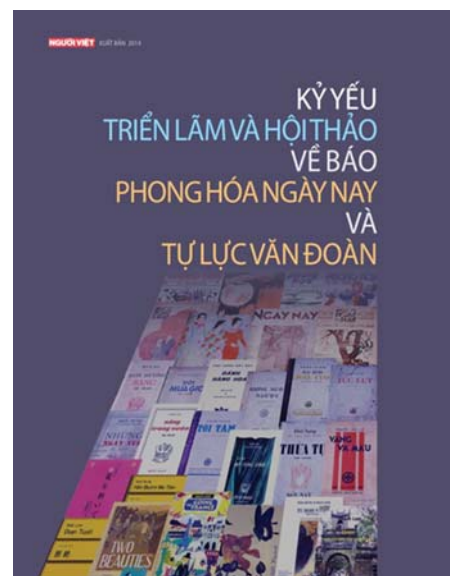
May mắn thay, người Việt hải ngoại dù ngàn dặm xa xôi vẫn hướng lòng về đất nước và mong mỏi duy trì những tinh hoa của tiền nhân để lại. Vài năm trước đây, Viện Việt Học đã sưu tầm và thực hiện bộ DVD gồm 210 số báo Nam Phong Tạp Chí. Song song đó, để tưởng niệm người sáng lập báo Nam Phong, bốn tờ báo ở Hoa Kỳ là Người Việt, Thế Kỷ 21, Xây Dựng và Ngày Nay đã tổ chức *Ngày Phạm Quỳnh* tại tòa báo Người Việt vào ngày 8 tháng 5 năm 1999.

Đến năm 2013, vào hai ngày 6 và 7 tháng Bảy, ngay sau lễ giỗ

Nhất Linh ngày 5 tháng Bảy, báo điện tử *Diễn Đàn Thế Kỷ* (www.diendantheky.net) vốn là hậu thân của tạp chí *Thế Kỷ 21* đã tổ chức một cuộc triển lãm và hội thảo có tên: *Triển Lãm và Hội thảo về báo Phong Hóa Ngày Nay và Tự Lực Văn Đoàn*.

Các bài thuyết trình và nhiều hình ảnh đã được gom lại thành tập *Kỷ Yếu* và hai đĩa DVD. Nội dung gồm hai phần: Phần I gồm 21 bài thuyết trình trong hội thảo; Phần II gồm 16 bài không có trong hội thảo. Qua đó nói lên những đóng góp to lớn của hai tờ báo *Phong Hóa*, *Ngày Nay* và nhóm *Tự Lực Văn Đoàn*.

Cuộc triển lãm sẽ khó thành công nếu như không có được những số báo *Phong Hóa* và *Ngày Nay* đã ra đời cách đây trên nửa thế kỷ và còn chịu mọi vùi dập của nhà cầm quyền cộng sản.

Nhưng một cơ duyên may mắn đã tới, một số báo đã được hai phụ nữ bỏ công sức tìm kiếm được, đó là bà Phạm Thảo Nguyên và bà Martina Nguyễn Thục Nhi. Sau đó, khoảng năm 2012, một nhóm văn hữu lấy tên là *Nhóm Sưu Tầm và Phổ Biến Toàn Bộ Tuần Báo Phong Hóa & Ngày Nay (1932-1940) Tự Lực Văn Đoàn* đã sao chụp các báo và đưa lên mạng điện tử. Có thể đọc các báo này trên trang *Thư Viện Người Việt Online* theo link dẫn sau: <http://www.nguoi-viet.com/thuviennguoiviet/index.asp>

Ông Giang còn nhắc rằng tập *Kỷ Yếu Tự Lực Văn Đoàn* có kèm theo 2 đĩa DVD, trong đó đặc biệt có phần trình diễn Áo Dài Le Mur do các cựu nữ học sinh Trưng Vương thực hiện. Tất cả đều trông rất duyên dáng trong những tà áo dài tha thướt. Phần trình diễn thời trang được chia làm năm phần, đan xen với những bài hát man mác gợi nhớ Hà Nội xưa.

Y phục xuất hiện đầu tiên trên sân khấu là tà áo ngũ thân của những năm 1900, trước giai đoạn Le

Mur. Áo nâu đất, người mẫu cầm nón quai thao, thắt dây xà tích, đi dép mũi cong. Y phục Le Mur nổi tiếp ngay sau đó. Mẫu thiết kế vào năm 1934 được đặt song song với chiếc áo ngũ thân, cho thấy sự cách tân táo bạo của người cố họa sĩ trên tay áo ngắn tới khuỷu tay, hai tà áo phía trước ngắn hơn phía sau, cổ nhún bèo.

Phần một chỉ với hai chiếc áo trên, vừa tương phản tân cổ, vừa đồng điệu dịu dàng làm thướt tha vóc dáng phụ nữ Việt.

Phần hai là những mẫu “áo Tây” của Le Mur. Chất liệu vải mềm như vải áo dài. Áo quần đồng màu. Áo tay ngắn, quần ống loe đặc trưng cho cái tên Le Mur.

Phần ba là “Pyjama mặc ngoài bãi bể” và “Mây mẫu áo cánh

mặc trong nhà” được may từ các mẫu vẽ trên tờ Phong Hóa khi xưa, vẫn bằng chất liệu lụa, phin, màu nhã nhặn.

Phần bốn là thời trang áo dài Xuân-Hạ-Thu-Đông, cũng là điểm chính của chương trình. Họa sĩ Le Mur khi xưa không chỉ chú ý về mặt mỹ thuật, mà còn hướng dẫn xử dụng tà áo dài theo thời tiết, theo dáng vóc mỗi cá nhân cho đúng mực thước của phụ nữ Việt Nam.

Phần cuối có lẽ là phần mang lại nhiều thú vị nhất, với hai chiếc áo dài cưới bằng ren trắng, một được may theo đúng hình cưới của họa sĩ Le Mur và vợ, một được may theo bức hình cũ của một cô dâu diện áo Le Mur.

Giữa các phần trình diễn, hình

ảnh và tư liệu về cuộc đời của họa sĩ Lê Mur hiện lên trên tấm phông của sân khấu.

Khán giả được biết rõ hơn về quá trình biến các mẫu thiết kế áo dài, từ những kiểu vẽ trên tờ Phong Hóa, trở thành hiện tượng thời trang của cả nước thời bấy giờ. (Xem hình ảnh: http://www.gocong.com/forums/printer_friendly_posts.asp?TID=8997)

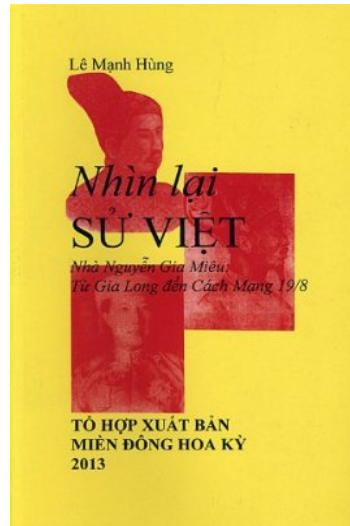
✱

Diễn giả thứ hai là ông Nguyễn Ngọc Bích - một giáo sư có nhiều đóng góp cho sinh hoạt văn hóa của người Việt hải ngoại và là nguyên giám đốc Ban Việt ngữ Đài Á Châu Tự Do (RFA). Giáo sư Bích giới thiệu bộ sử *Nhìn Lại Sử Việt* của giáo sư sử học Lê Mạnh Hùng.

Trong năm 2015, Tổ Hợp Xuất Bản Miền Đông Hoa Kỳ sẽ cho ra mắt nốt Tập 5 và cũng là tập cuối. Với trên 2.000 trang (dài gấp đôi cuốn Việt Nam Sử Lược của Trần Trọng Kim). Sách còn có nhiều tranh hình, bản đồ minh họa (18 trang hình màu & 8 bản đồ trong Tập I; 23 trang hình & 10 bản đồ trong Tập II; 43 trang hình & 7 bản đồ trong Tập III; 69 trang hình & 7 bản đồ trong Tập IV).

Bốn tập *Nhìn Lại Sử Việt* là: Tập I (Từ Tiền Sử đến Tự Chủ), Tập II (Tự Chủ I: Từ Ngô Quyền đến Thuộc Minh), Tập III (Tự Chủ II: Từ thuộc Minh đến Thống Nhất), Tập IV (Nhà Nguyễn Gia Miêu - Từ Gia Long đến Cách Mạng 19/8).

Khi được hỏi “Tại sao gọi là *Nhà Nguyễn Gia Miêu*?” Gs. Bích cho biết lý do là để phân biệt với *Nhà Nguyễn Tây Sơn*. Theo phả hệ họ Nguyễn, các chúa Nguyễn thuộc dòng dõi họ Nguyễn ở Gia

Miêu, Thanh Hóa. Trong khi vua Quang Trung – Nguyễn Huệ, quê thuộc Tây Sơn, Bình Định.

Những khám phá mới trong các lãnh vực khảo cổ, nhân văn, xã hội đã giúp cho người viết sử ngày nay soi rọi được rõ nét hơn vào những diễn biến trong lịch sử để suy xét được khách quan hơn.

Chính những khám phá mới này đã giúp cho người viết sử Việt Nam phân định được những sai biệt giữa sử Trung Hoa và sử Việt khi viết về Hai Bà Trưng, bà Triệu, về vua Quang Trung v.v...

✱

Diễn giả cuối cùng là nhà văn Trương Anh Thụy, người sáng lập Tủ Sách Cảnh Nam năm

1984, và một năm sau cùng với Hội Văn Hòa Việt Nam tại Bắc Mỹ của giáo sư Nguyễn Ngọc Bích thành lập Tổ Hợp Xuất Bản Miền Đông Hoa Kỳ.

Sự nghiệp văn học của Trương Anh Thụy được nhắc đến trong *The Oxford Companion to Women's Writing in the United States* 1995.

Nhà văn Trương Anh Thụy kể rằng vào năm 1992, bà gặp một cô sinh viên Việt Nam du học. Cô này có một lập trường rất “kiên định” về chế độ mà cô đã sinh ra và lớn lên.

Thái độ của người nữ sinh viên đã gợi trí tò mò của nhà văn. Vì muốn tìm hiểu thêm về suy nghĩ của những người như cô gái

này nên bà Thụy đã rủ cô đến những đoàn biểu tình của người Việt hải ngoại tuy khi đến nơi thì hai người chỉ đứng xa xa. Có lần, cô gái đã không chịu nổi tiếng hò hét đả đảo của đoàn biểu tình, có lẽ vì chạm phải lòng “tự hào dân tộc” của cô ấy.

Qua các lần tiếp xúc và trò chuyện, bà Thụy bắt đầu nảy ra ý nghĩ viết thành tiểu thuyết.

Cuốn sách ban đầu mới có *Tập I – Trạm Nghỉ Chân*.

Nội dung chính là đối thoại của các nhân vật trong truyện, phần đông sinh ra hoặc lớn lên sau biến cố 30-4-1975. Họ thuộc

cả hai phe — những du học sinh đến từ Việt Nam và những sinh viên Mỹ gốc Việt của các đại học Hoa Kỳ.

Đó là những cuộc đối thoại, có khi tranh cãi, của chính Trương Anh Thụy với cô sinh viên nhưng được tiểu thuyết hóa thành câu chuyện của một nam, một nữ cho khỏi khô khan. Câu chuyện chấm dứt khi cô sinh viên học xong trở về nước.

Mãi tới 10 năm sau, năm 2002. Nhà văn Trương Anh Thụy có một người bạn năn nỉ bà đi về Việt Nam cùng với bà ấy. Nghĩ rằng cũng là dịp để lấy lại cảm

hứng viết đã từ lâu chững lại, bà Thụy đi về. Không ngờ, bà đã gặp lại cô sinh viên ngày xưa. Khi về lại Hoa Kỳ, bà đã viết tiếp và cho ra đời *Phần II*, có tên *Mê Lộ* và *Phần III* có tên *Chuyến Mùa*. Cả 3 tập in thành một bộ đặt tên chung là *Chuyến Mùa*.

Sau này, nhà văn Trương Anh Thụy được biết cô sinh viên đã cùng chồng con sang định cư tại... Mỹ!

Những người trẻ Việt Nam, ngày càng thấy rõ bộ mặt thật ghê tởm của Đảng Cộng Sản, đồng thời hiểu ra rằng bên ngoài “bức màn sắt” là một thế giới tự do đầy nhân bản thì họ bắt đầu thay đổi thái độ. Dấu hiệu của sự “chuyển mùa” ngày càng rõ rệt hơn.

Tác phẩm *Chuyến Mùa* của Trương Anh Thụy đã đoạt *Giải Văn Học 2004* của Hội Quốc Tế Y Sĩ Việt Nam Tự Do.

✱

Họp Mặt Book Club kỳ 13 (tháng Tư) được thực hiện trong khuôn khổ chương trình “*Kỷ Niệm 15 Năm Tủ Sách Tiếng Quê Hương*” ngày Thứ Bảy 11-4-2015 tại James Lee Community Center, Falls Church, Virginia.

Họp Mặt Book Club kỳ 14 được dự trù vào **Thứ Bảy, ngày 9 tháng Năm, 2015** tại Nhà Việt Nam.

Xin mời vào trang mạng Nhà Việt Nam (www.vnlac.org) để đọc bản điện tử của nguyệt san *Tin Sách* từ số 1 đến số 12, cũng như xem các bài vở, hình ảnh và theo dõi chương trình sinh hoạt của Book Club.

Mọi liên lạc xin gửi email: tiengquehuongbookclub@gmail.com

● TRỊNH BÌNH AN ghi

Trương Anh Thụy

Nguyễn Ngọc Bích

Nguyễn Tường Giang